

Jan-Erik Spånberger förklarar grunden för höjdmätning.

Ivar och Sofi Virgin passar på att skola in Folke i skogen redan i unga år.

De pluggar skog över internet

Distanskursen "Hållbart familjeskogsbruk" har blivit en succé. Hittills har 2 000 personer fullföljt universitetskurserna. Fler är på gång och utbudet växer. Vi beslöt att testa inifrån.

Text & foto: Mats Hannerz

Vädret är bistert men lärarens entusiasm är på topp.

– Här har vi ett typiskt förtagallringsbestånd, förklarar vår ciceron Stefan Bergqvist. Titta på träd Kronorna och fundera om det börjar bli trångt. Sen tar ni en grundyta.

Vätan kryper upp innanför jackärmerna när vi lyfter upp våra relaskop. Grundyta 28 kvadratmeter, tolv meter övre höjd. Instruktionsboken säger att det är hög tid att gallra!

VI ÄR PÅ TVÅ dagars introduktionsträff i det sörmländska Öster Malma och starten på Växjö universitets distanskurs Hållbart familjeskogsbruk.

I maj ska jag förhoppningsvis kunna kvittera ut examen i grundkursen på 30 högskolepoäng. I mitt sällskap finns 25 entusiastiska elever. Runt om i landet hålls liknande träffar för totalt 300 elever.

Det visar sig snart att jag är den ende deltagaren som inte äger egen skog. Men också den

ende med en skoglig utbildning i bagaget. Här finns annars sjuksköterskan, organisationskonsulten, ekonomen, skogsmaskinföraren och många fler. Alla med ett brinnande intresse för att lära sig mer om hur de ska sköta sin egen skog.

EN AV DELTAGARNA är Dan Nilsson, distriktsläkare från Säffle. Den egna fastigheten på 160 hektar planerar han själv.

– Visst har jag gått igenom några studiecirklar, men jag tyckte det var dags att lyfta kunskaperna till en högre nivå. Det var en 74-årig kollega som varmt rekommenderade Hållbart familjeskogsbruk.

För Dan Nilsson är inte virkesproduktionsdet primära. Han vill ha en välkött, vacker skogsmiljö, med utrymme för naturvården. Själv jobbar han praktiskt med röjning och plantering.

– Det blir nog tre kvällar i veckan under försommaren. Det är mitt alternativ till att gå

Till vardags är Dan Nilsson läkare, men den här dagen är det skogen som gäller.

på gymmet, säger han.

Familjen Virgin väljer att utbilda sig tillsammans. De förbereder sig för att axla ansvaret för en släkftastighet i Västergötland.

Kursen ska ge de nödvändiga kunskaperna för att kunna sköta de 480 hektaren.

– Vi sökte efter en gedigen kurs på akademisk nivå, och vi ville studera på deltid. Vi hittade Hållbart familjeskogsbruk på nätet. Den gav ett seriöst intryck och dessutom passade det oss att studera på distans, säger de.

Till vardags arbetar Ivar som biokemist och Sofi som organisationskonsult i Stockholm.

– Det är roligt att kunna gå kursen tillsammans, säger Sofi Virgin. Dessutom får vi en gemensam grund när vi ska ta hand om skogen.

DAGARNA I Öster Malma är den enda obligatoriska träffen. Därefter möts deltagarna och lärarna i cyberrymden, uppkopplade mot lärplattformen vid Växjö universitet. Ytterligare mötestillfällen finns dock.

En av lärarna på introduk-

tionsträffen är Jan-Erik Spånberger, utlånad från sin tjänst som skogskonsult vid Skogsstyrelsen i Aneby.

Jan-Erik lotsar oss med van hand genom skogsbrukets olika moment, från ståndortsbonitering via plantering och röjning, fram till mätningar och avverkningar av beståndet. Ett besök på sågverket ger en bild av hur mycket virkesvärdet kan påverkas av hur vi har skött skogen. Jan-Erik gör sin fjärde säsong som träfflärare, och tycker att kursen ger honom mycket tillbaks.

– Här finns en sån härlig blandning av människor med olika bakgrunder. Det är elever som tänker fritt och klokt, men inte alltid i de traditionella skogsmannaspåren. Och de är mycket motiverade, säger han.

Anna Beck-Friis Förander räknar årsringar och förbereder framtiden när hon tar över ansvaret för föräldragården tillsammans med sin syster

Mötesplatser mellan Arvidsjaur och Älmhult

Tanken på en akademisk distansutbildning växte fram under 90-talet och första kursen hölls 2001.

I dag är Harald Säll ansvarig för kursen Hållbart familjeskogsbruk:

Harald Säll ansvarar för distansutbildningen Hållbart familjeskogsbruk.

Varför distanskurs?

– Elever och lärare träffas i virtuella klassrum över internet. Men det finns flera möjligheter att träffas fysiskt också. Det ska inte göra någon skillnad var i landet eleverna bor. I dag finns 18 lärcentra, från Arvidsjaur och Vilhelmina i norr till Älmhult i söder, dit lärare

är knutna och där eleverna kan träffas.

Blir det inte anonymt med kontakt bara över nätet?

– Vi får ju träffa alla studenterna åtminstone i början, och ofta vid uppföljande möten. Och studenterna har tät kontakt med varandra över nätet. Det

finns flera par som har träffats genom kursen.

Finns det någon typisk student?

– Nästan alla är skogsägare, eller planerar att köpa eller ta över en skogsfastighet och de har allmän högskolebehörighet. Andelen kvinnor är på samma nivå som andelen kvinnliga skogsägare. Vi ser också att kvinnorna är precis lika aktiva i diskussionerna som männen.

Fullföljer alla kursen?

– Det är ungefär 60–70 procent som går igenom hela kursen. Totalt är det 2 000 personer och nu är 300 till på gång.

Hur många kurser har ni?

– Man kan läsa grundkurs på 30 högskolepoäng, vilket motsvarar en termins heltidsstudier.

– Därefter kan man bygga på med ytterligare 30 poäng på fortsättningskursen. För två år sedan startade vi också en påbyggnadskurs om lövskog.

Vad ställer studenterna för frågor?

– Många har funderingar kring att sälja skog och virke. Det blir också många detaljfrågor kring skogsuppskattning och när de ska göra egna beräkningar av tillväxt och volymer.